

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

فرستنده: الحاج داکتر امین الدین سعیدی
۲۹ می ۲۰۱۴

نکاح رهنمود مشورتی برای عقد نکاح

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

برادران و خواهران مسلمان!

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بدینوسیله به استحضار می رسانم که اخیراً برادران اندیشمند وفاضل مان جناب استاد دوکتور صلاح الدین «سعیدی- سعید افغانی» و استاد الحاج امین الدین «سعیدی- سعید افغانی» نوشته مختصر و خیلی وزینی را در ارتباط به مسأله ازدواج در اسلام و شرایط صحت نکاح و احکام تابعه آن را با استفاده از منابع اصلی دینی ما (قرآن و سنت و اجماع) به رشته تحریر در آورده اند و طوری که اطلاع دارند که از طریق وسایل اطلاعات جمعی چند بار به زیور چاپ نیز رسیده است .

من وقتی این نوشته گرانبها را مطالعه کردم ، لازم دیدم تا آن را به همه برادران و خواهرانی که به نحوی در مسائل نکاح و محافل عروسی افغانها به خصوص در کشور های خارج از افغانستان سر و کار دارند و یا اشتراک می کنند ، نیز برسانم تا در قدم اول کسانی که به عنوان عقد کنندگان در محفل عقد نکاح در چنین مجالسی شرکت می کنند، آن را درست مطالعه کرده و مطالب اساسی آن را به ذهن خویش بسپارند .

و هم چنان دختران و پسرانی که در کشورهای خارج می خواهند باهم ازدواج کنند ، در قدم اول خود شان ، شرایط اصلی صحت نکاح را درک کرده و از حقوق و امتیازاتی که در امر نکاح به زنها تعلق می گیرد نیز با خبر شوند و در مقابل مردان و یا دامادان نیز مکلفیتهای شرعی خویش را در برابر این قرارداد و پیوند خانوادگی که بر اساس شریعت اسلامی استوار می شود دقیقاً مد نظر داشته و طرفین (زن و شوهر) در برابر این میثاق الهی کاملاً متعهد و وفادار باشند.

از خداوند بزرگ و توانا برای این استادان ارجمند که همیشه جلو داری حرکت دعوت را به عهده دارند ، توفیق مزید و عاقبت تمام واجر و ثواب فراوان مسألت می دارم .

و به امید آن که پیوند های ازدواج خواهران و برادران افغان ما که در داخل و خارج افغانستان صورت می گیرد بر اصول و ضوابط شرعی بنا یابد .

آمین یا رب العالمین
برادرتان : الحاج عزیز (عزیزی)

مقدمه دوم بر کتاب :

از سید ذاکر شاه سادات :

محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم می فرماید: «النکاح سنتی فمن أحب فطرتی لیستن بسنتی.» نکاح سنت من است، کسی که شیوه مرا دوست دارد از سنت من پیروی کند (الحديث).

دین مقدس اسلام و پیامبر اسلام محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم که رحمت برای عالمیان است از همان ظهور برای بشریت رهنمائی ها و روش های زندگی را سفارش و رهنمائی می کند که پیروی از آن سبب صلاح و فلان و نجات انسان در دارین می گردد.

بحق که مسأله نکاح، تنظیم خانواده و اجتماع به صورت بهتر ممکن در دین مقدس اسلام برای بشریت ارزانی، پیشکش و رهنمائی شده که با پیروی از این اصول و دیگر اساسات و هدایات دین مقدس اسلام در رسیدن انسان به هماهنگی و آرامش لازم و تنظیم خانواده و فامیل به شکل بهتر به مدارج بلند انسانیت رسیده می تواند.

علمای کرام در رسانیدن این سخن حق و راه نجات، رسالت بس عظیم و غیر قابل تعویض دارند. در رابطه به مسایل اسلامی الحمد لله کتب و نشرات زیادی از مؤلفین مختلف وجود دارند که به شکل عام تحریر گردیده که الله تعالی همه این مؤلفین را اجر عظیم نصیب کند.

نوشته حاضر نکاح در اسلام که من آن را سراپا مطالعه نمودم تتبع و نگارش جنابان الحاج امین الدین «سعیدی - سعید افغانی» و دوکتور صلاح الدین «سعیدی - سعید افغانی» یک نوشته و تتبعی است که بیشتر برای خواننده معزز افغان نوشته شده و تلاش شده تا رهنمود برای افراد مسلکی و غیر مسلکی باشد. الله تعالی برای این جنابان اجر عظیم نصیب کند و از درگاه ایزد متعال تمنا داریم و استدعا می کنیم تا هر پیوند وصلت زنا شویی دو مسلمان وصلت خیر و سعادت فامیل ها و عالم اسلام و انسانیت گردیده و برای شان اولاد صالح و خدمتگار حق به دنیا آورد. ربنا تقبل منا اینک انت السميع العليم.

برادر شما : (فارمسیست سید ذاکر شاه سادات)

تقریظ بر رساله

از غلام ربانی «ادیب»

کابل - افغانستان

این کتاب پر محتوا و با عظمت که در اختیار خوانندگان محترم قرار دارد، به اثر زحمات دانشمند ان عزیز متفکر عصر علم و تکنالوژی، آقای استاد الحاج امین الدین (سعیدی) دکتور صلاح الدین (سعیدی) به ارتباط (نکاح در اسلام) در رشته تحریر درآمده است، واقعاً کتاب با ارزش، سود مندی می باشد، که تشنگان علم و معرفت را از نخستین زندگی اجتماعی تا مراحل تکامل آن به شکل سلیس و روان با استدلال از آیات قرآن کریم و احادیث رسول الله صلی علیه و سلم، نظریات فقهی عزیز، عرف عام و عنعنات پسندیده سیرآب گردانیده، می توان گفت این کتاب علاوه از این که برای عام و خاص ارزش خاص دارد، می تواند به حیث اثر گران بها در مدارس دینی، دانشگاههای خصوصی و رسمی توسط استادان تدریس گردد.

زیرا افغانستان در برابر تهاجم فرهنگی مبتذل قرار گرفته که با دین اسلام، عنعنات پسندیده، رشد اقتصاد سالم، معتقدات

و ارزشهای همه ادیان آسمانی در تضاد است، برای همه مسلمانان به خصوص کسانی که قلم به دست اند جهت امحای این پدیده های شوم برای نجات مردم از این مهلکه، مبارزه پی گیر و جدی باید نمود، البته بزرگترین انواع این فرهنگ شوم در مراسم نکاح عرض اندام می نماید .

۱- اسراف :

از جمله عنعنات جدید متضاد که، فرهنگ کشور مان را زیر سوال برده است ، می توان مصارف از حد توان بالا و گزاف در محافل عروسی از قبیل گرفتن زر و زیور و لباس های گرانبها، پرداخت مصرف گزاف در مقابل یکشب غذای صرف شده و آنهم غذا های متنوع که اصلاً به طور کل صرف هم نمی شود و پسمانده گردیده و در زباله دانی می افتد که خود از نظر شرع و عقل سلیم انسانی، نا روا پنداشته می شود، همچنان درآمد چند ساله مصرف کننده را ضرب صفر کرده و درآمد آینده را هم به قرضه گروگان می گردد، بر شمرد. چنانچه مقوله است (به حالی کسی باید گریست که عایدش نزده و خرجش بیست) ، این وضع کنونی خود می رساند، ملت همچو افغانستان که ثبات سیاسی و اقتصادی ندارد، می باید از مصارف کمر شکن جلوگیری جدی نماید، در غیر آن آتش این معصیت همه جامعه را فراگیر خواهد شد.

۲- پوشیدن لباس عریان :

البته پوشیدن لباس عریان از نظر اسلام حرام قطعی است، که می توان گفت عده ای از تجارت پیشه ها لباس عریان را از کشور های بیرون از افغانستان وارد می نمایند، که قیمت فی جوره آن از ده هزار تا پنجاه هزار افغانی و بالاتر از آن می رسد، با يك عروس در شب عروسی چندین لباس عروسی خریداری می گردد، که می تواند قیمت يك پیراهن عروسی، برای يك خانواده فقیر اعاشه چند ماهه شود.

البته این يك مثال جزئی است که عده زیادی از مردم افغانستان بر این فرهنگ مهلکه گرفتار هستند، تهاجم فرهنگ مبتذل درافغانستان ایجاب کتاب مسقل را می نماید، نمی توان از این تقریظ همه ابعاد آن را دریافت کرد. کتاب برادران عزیزم الحاج امین الدین (سعیدی - سعید افغانی) و دکتور صلاح الدین سعیدی - سعید افغانی) وقتی جنبه تطبیقی به خود گیرد، می تواند در برابر تهاجم فرهنگی، سد آهنینی به حساب آید.

در آخر اثر گران بهای دانشمند توانمند استاد امین الدین سعیدی و دکتور صلاح الدین سعیدی را به دیده قدر نگریسته برای خودش و همه منسوبین شان، ملت اسلام علی الخصوص به مردم افغانستان و برای برادر نهایت صمیمی ام استاد معراج الدین شمس رئیس امور مالی و حسابی وزارت احیاء و انکشاف دهات تبریک عرض می مایم، که او شان علم دوست و دلسوز جامعه اند، من و استاد امین الدین سعیدی را تشویق و وادار به نوشتن چنین کتاب ها می نمایند، خداوند(ج) همه جهان بشریت را در راه نیک هدایت نماید.

خوانندگان نهایت گرامی و ارجمند، هم اکنون کتاب به دست تان قرار دارد که، من را وادار بر این ساخت تا چند بیت به مناسبت نکاح بنویسم.

شعر سروده شده این است:

والا گهر امین الدین سعید	سعادت در نکاح بینی امید
مؤمنان را تو بنمودی خطاب	از قول خدا و رسول کتاب
چون خطابت همچو آب و زمزم است	دلربا و نازنین و همدم است
آنچه آن فکری نما،زان را رواست	گر رود بر جانی جان را دواست

مرد، زن را همچو نور آفتاب	دیده بگشاید به دور ماه تاب
زن زمین و پر نهال و پر ثمر	همچو آبی پر زلال و بحر بر
زن مرد را جوهری تمکین بود	قلب او را گوهری تسکین بود
زن نمائی فخر جان آدم است	در خلافت میزبان بادم است
زن درخت بار سبز است و همی	زندگی را ساز و برگ است و همی
زندگی بر ذات او قربان شود	سر تو از نزد او پنهان شود
گریبی فشارت بر تن است	هرکجا باشی سکونت بر زن است
زن نباشد مرترا هرگز اسپر	گر توانی در نکاح خویش گیر
مهر تو با مهر زن یکجا شود	همچو گل با سنبلی زیبا شود
ای ادیب و خاکساری هردمی	رحمت حق سازگاری آدمی

غلام ربانی « ادیب »

بسم الله الرحمن الرحيم

نکاح در اسلام

رهنمود مشورتی برای عقد نکاح

پیشگفتار:

به نام آن که هستی را به کن کرد

زواج روح بستنی را به زن کرد

ستایش است اوداتی را که از نیستی هست آفرید، آدم را به فرشتگان و جن به معیار علم و دانش برتری داد و خلیفه زمین ساخت وراثت و گردش خلافت را در میان فرزندان آدم به ذریعه ازدواج تداوم بخشید. درود بر سرور کائنات حضرت محمد صلی الله علیه وسلم که مظالم جاهلیت در حق ایشان از میان برداشت، جای آن را به حریت و آزادی استقلال فکری تعیین سرنوشت و خود ارادیت پرکرد.

گذشت زمان، دور شدن جامعه از تعلیمات و معتقدات دینی و غلبه فرهنگ جوامع دور از تعالیم اخلاقی عده ای از ملت ها را متمایل بر آن ساخته تا از روش، خرافات و بدعت های ایشان تقلید کورکورانه نمایند، این وضع آسف بار کشور های عقب مانده از تمدن به خصوص افغانستان را به گودال بدبختی قرارداد.

بدین جهت خواستم، رساله رهنمودی و مشورتی را به نام (نکاح در اسلام) در رشته تحریر مرقوم سازم، زیرا نکاح نه تنها نخستین روزنه حیات اجتماعی، سیاسی، اخلاقی، دینی و اقتصادی بشریت را رقم می زند، بلکه محوریت خلافت زمین بر آن استوار است.

افغانستان کشوری است اسلامی، همانطوری که در سایر موارد دارای ویژگی های به خصوص خویش است، در امر عقد نکاح نیز دارای خصوصیات و روش های ویژه و به خصوص افغانی خود می باشد.

در این شك نیست که مراسم عقد نکاح مطابق شرع اسلام و سنت پیامبر محمد صلی الله علیه السلام صورت می پذیرد، ولی در جنب آن يك مقدار مراسم و رواج های خاص، قومی و قبیله ای، افغانی نیز، پیوست با مراسم شرعی عقد نکاح گردید است. ضرورت است در حین عقد نکاح این خصوصیت، در صورتی که به اصول شرعی در مخالفت

نباشد در نظر گرفته شوند. که در صورت عدم مراعات آن موجب جنجال غیر ضروری شده و می گویند نکاح باطل و یا نکاح به صورت درست انعقاد نیافته است.

خواننده محترم !

در این جزوه کوشش نموده ایم تا تمام جوانب و جزئیات مراسم عقد نکاح را با مسایل تخنیکی این مراسم خدمت خوانندگان محترم تقدیم بداریم.

هدف این جزوه رهنمود برای افراد مسلکی و غیر مسلکی بوده، تاسهولت های رهنمودی برای شان در حین اشتراك در مراسم عقد نکاح منحيث ناکح و منکوح ، منحيث شاهد و وکیل مهر و نفس و منحيث حاضرین مجلس و محفل خوشی تقدیم بداریم.

آغاز محفل:

معمولاً محفل مراسم عقد ازدواج را امام ، عالم، ویا عاقد نکاح چنین آغاز می نماید:

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم.

بسم الله الرحمن الرحيم

«الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وعلى آله واصحابه اجمعين اما بعد .»
لقد قال الله تعالى في القرآن الحكيم و الفرقان المجيد «ومن آياته أن خلق لكم من أنفسكم أزواجاً لتسكنوا إليها وجعل بينكم مودة ورحمة إن في ذلك لآيات لقوم يتفكرون - صدق الله العظيم»

واز نشانه های خداوند آنست که بیافرید برای شما از جنس شما زنان را تا آرام گیرید به سوی ایشان و پیدا کرد میان شما دوستی و مهربانی، بدرستی که در اینکار نشانه ها است برای گروهی که تفکر می کنند. «

و یا یکی از این آیات : « والله جعل لكم من انفسكم ازواجاً وجعل لكم من أزواجكم بنين وحفدة ورزقكم من الطيبات» (سوره النحل آیت ۷۲) (خداوند آفرید برای شما از جنس شما زنان را و آفریده برای شما از زنان شما پسران و نوادگان را و روزی داد شما را از پاکیزه ها «اویا» و من كل شيء خلقنا زوجين لعلكم تذكرون)

(سوره الذاریات آیت ۴۹) « واز هر چیزی آفریدم دو جنس را تا شما پند پذیر شوید .» و یا عاقد نکاح می تواند محفل خوشی را به این حدیث شریف آغاز نماید:

«يا معشر الشباب من استطاع منكم الباءة فليتزوج فإنه اغض للبصر وأحصن للفرج، ومن لم يستطع فعليه بالصوم فإنه له وجاء» (بخاری و مسلم).

(ای گروه جوانان! هر یکی از شما که قدرت تأمین مخارج ازدواج را دارد و می تواند هزینه آن را تهیه کند باید ازدواج کند ، چرا که ازدواج بهتر است برای کنترل چشم و ناموس را بهتر محفوظ می دارد ، اما کسی که نتواند نفقه ازدواج را تأمین کند باید روزه بگیرد چون روزه باعث ضعف و کم شدن شهوت و غریزه جنسی است.)

و یا این حدیث و گفتار پیامبر بزرگوار اسلام محمد صلی الله علیه وسلم « النکاح من سنتی فمن رغب عن سنتی فقد رغب عني» (نکاح سنت و شیوه مورد پسند من است کسی که از نکاح روی گرداند از سنت و راه من روی گردانیده است «

و یا «النکاح سنتی فمن أحب فطرتی فلیستن بسنتی» (نکاح سنت من است، کسی که شیوه مرا دوست دارد از سنت من پیروی کند) (آداب نکاح کتاب دوم باب اول صفحه ۲۳۵ جلد اول کتاب احیاء علوم الدین ، امام غزالی طوسی).

و یا «تَنَاقَحُوا تَكَثَّرُوا فَأَنْبَاهِي بِكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى بِالسَّقَطِ» (اگر ازدواج کنید تعداد تان افزایش می یابد، من در روز قیامت به شما افتخار می کنم حتی به جنینی که سقط می کنید) در صورت مساعد بودن فضای مجلس اگر در مورد حکمت و فلسفه نکاح و حکم ازدواج صحبت مؤجز و مختصر به عمل آید بهتر خواهد بود.

همانطوری که می دانید ازدواج یکی از مؤکدترین سنت های پیامبران به شمار رفته، طوری که خداوند متعال می فرماید: «وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رِسَالًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً» (رعد: ۳۸) (وما پیش از تو پیامبرانی را فرستاده ایم و زنان و فرزندانی بدیشان داده ایم).

اراده خداوند سبحانه و تعالی چنان نبود که جهان به حال خود دوام کند و هر وقتی که بخواهد تعداد افرادش زیاد شود بلکه غرایز را منظم نموده و برای آنها قواعد وضع کرده تا آدمیت انسان را حفظ و فضیلت، طهارت و عفاف را در او پرورش دهد.

در دین مقدس اسلام ازدواج برای کسانی که توانایی داشته باشند، واجب است، زیرا ازدواج، باعث عفت و نگهداری نفس می شود. ازدواج سنتی می باشد که خداوند متعال آن را غرض سیر کشتی زندگی به طرف صلاح و فلاح تشریح کرده.

ازدواج يك واجب اجتماعی است تا از انقراض نوع بشر جلوگیری شود. ازدواج بهترین راه برای ایجاد عشق و علاقه و محبت در بین مردان و زنان است.

ازدواج نه تنها در بین انسانها بلکه در مخلوقات، در عالم حیوان و انسان وجود دارد.

ازدواج در اسلام، عقد، عهد و پیمانی است در بین زن و شوهر طوری که خداوند متعال در قرآن عظیم الشان می فرماید: «وَأَخَذْنَا مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا» (زنان) باعقد ازدواج که با شما می بندند (عهد و پیمان بسیار محکمی از شما می گیرند) (نساء: ۲۱)

از مفهوم این آیت متبرکه می توان چنین استنباط کرد:

ازدواج عهد و پیمانی است بسیار محکم که زن آن را از مرد می گیرد و با ایجاد چنین عهد و میثاقی در بین آنان، هر يك متعهد می شود که وظیفه خود را نسبت به هم به خوبی انجام دهند، طوری که این مفهوم از جمله «مِيثَاقًا غَلِيظًا» به خوبی واضح و آشکار می گردد که پروردگار ما با چه زیبایی تعبیر با ارزش رابطه زناشویی را بیان داشته است.

بناءً ازدواج در دین مقدس اسلام معامله تجاری و تملکی مانند خرید و فروش و اجاره نیست، و یا معامله ای نیست که زن را تقریباً به صورت برده در آورد و اختیارات او را سلب کرده باشد.

ازدواج در دین مقدس اسلام قرار دادی است که برای طرفین عقد زن و شوهر حقوق و وجائب تعیین می کند و رسالت هر يك از زوج و زوجه را در فامیل، خانواده و جامعه تعیین می دارد.

رابطه و علاقه در بین زن و شوهر رابطه اطمینان و آرامش است، در امر ازدواج قلبها آرام می گیرند و مهر و محبت به وجود می آید.

ابن عباس (رض) می گوید:

«عبادت انسان تکمیل نمی شود تا ازدواج نکند. هدف ابن عباس این است که وی ازدواج را جزء عبادت و مکمل آن قرار داده است و اگر به مفهوم حکمت و فلسفه ازدواج هم دقت به عمل آید، قلب انسان به اثر ازدواج از فشار و غلبه شهوت آرام می شود و عبادت هم جز با قلب فارغ و آرام تکمیل نخواهد شد.

ابن مسعود (رض) می گفت: اگر تنها ده روز از عمرم باقی بماند دوست دارم ازدواج کنم تا به حالت مجرد و عزب به حضور پروردگارم نرسم.

سن ازدواج:

دین مقدس اسلام سن مشخصی را برای ازدواج تعیین نکرده و در مورد قانون و ضابطه معینی را برای تفاوت سن مرد و زن به هنگام ازدواج وضع ننموده است و لی بهتر این است که انسان پس از رسیدن به سن بلوغ - چنانچه امکانات مادی کافی که از نفقه بر آمده بتواند، اقدام به ازدواج نماید، زیرا برای سلامت جسمی و روانی و رشد ایمان و اخلاق و به دست آوردن انگیزه برای کار و احساس مسئولیت و تربیت فرزندان در مرحله جوانی و توانائی مفید خواهد بود. همانطوری که گفتیم، ازدواج جزء راه و رسم فطری بشری و سنت پیامبر صلی الله علیه و سلم است در اولویت قرار دارد و رهبانیت و پرهیز از ازدواج تا رسیدن به سنین بالاتر بدون دلیل با روش پیامبران خداوند در تضاد است. از جانب دیگر ازدواج از جمله عبادت به شمار رفته، و هر عبادتی در جای خود موجب نزدیک شدن بیشتر به پروردگار با عظمت می گردد.

شیخ محمد علی الصابونی در کتاب خویش تحت عنوان (الزواج البکر) می نویسد که ازدواج در جوانی دارای فواید پنجگانه می باشد:

ادامه نسل بشری، مصونیت پیدا کردن در مقابل نفس و شیطان، لذت بردن از عشق و محبت همسری و تقسیم کار و مسئولیت های زندگی میان زن و مرد و مبارزه با کتیش های ناروای نفسانی.

دو خصلت به خصوص در آفرینش زن:

پروردگار با عظمت ما در خلقت و آفرینش زن به علاوه دیگر خصوصیات، دو خصلت عمده را قرار داده است که با داشتن این دو خصلت، زن نسبت به مرد دارای امتیاز به خصوص می باشد.

اول اینکه:

زن در قرآن عظیم الشان به منزله کشتزاری برای تکون و پیدایش نوع بشر قرار داده شده، تا نوع بشر در داخل این صدف آرام یافته و نمو کند، تا به حد ولادت برسد، پس بقای نوع بشر بستگی به وجود زن دارد و بدین ترتیب نسبت به مرد دارای امتیاز خاص خود می باشند.

دوم اینکه:

از آنجا ئیکه باید این موجود، جنس مخالف خود یعنی مرد را مجذوب خود کند، و مرد برای این که نسل بشر باقی بماند به طرف او و ازدواج با او و تحمل مشقت های خانه و خانواده جذب شود، الله تعالی عزوجل در آفرینش، خلقت زن را لطیف قرار داد، و برای این که زن مشقت حمل و ولادت و رنج و زحمات منزل را تحمل کند، شعور و احساس او را لطیف و رقیق کرد، و همین خصوصیت، که یکی در جسم اوست و دیگری در روح او، تأثیری در وظایف اجتماعی محول به او دارد.

حکم ازدواج:

حکم ازدواج در اسلام از نظر فقها مشمول احکام پنجگانه می گردد: (واجب، مستحب، حرام، مکروه و مباح) می شود.

ازدواج واجب:

ازدواج زمانی بالای انسان واجب می گردد که یقین حاصل نماید ، که اگر ازدواج ننماید مرتکب زنا می شود و از طرف دیگر توانائی تأمین هزینه ازدواج و مهریه و نفقه همسر را داشته باشد و از طریق گرفتن روزه نتواند خود را از گناه مصون بنماید. زیرا حفظ و عفت نفس واجب است و هر کاری که بدون آن واجبی انجام نمی شود، خود آن کار نیز واجب می گردد .

ازدواج مستحب:

در شرایط طبیعی و عادی که انسان مسلمان نگران این نیست اگر ازدواج نکند مرتکب زنا می شود و اگر ازدواج ننماید حقی از زنی ضایع نگردد. در این صورت ازدواج بر او واجب نیست ، بلکه ازدواج مستحب است.

ازدواج حرام :

ازدواج زمانی بالای انسان حرام می گردد که مطمئن باشد که در صورت ازدواج نمی تواند حقوق همسرش را مراعات نماید و توانائی تأمین مخارج زندگی اش را ندارد، در این صورت ازدواج بالای او حرام است. زیرا ضرر و زیان رسانیدن به دیگران حرام است و هر کاری هم که منجر به زیان دیگران بشود نیز حرام خواهد بود. در دین مقدس اسلام قاعده ای که نباید انسان به انسان دیگری ضرر رساند به وضاحت تام بیان گردیده است: « **لا ضرر ولا ضرار** فی الإسلام »

ازدواج مکروه :

زمانی که انسان احتمال این را بدهد که توانائی ادای حقوق مادی و معنوی همسرش را ندارد - اما یقین نداشته ازدواج در این حالت برایش مکروه است.

ازدواج مباح :

هر زمانی که موانع و منافع آن یکسان باشد، اقدام به ازدواج مباح است یعنی انجام دادن و ندادن آن از نظر شرعی با هم فرق نمی کند.

تعریف نکاح:

نکاح عبارت است از : بر قرار کردن رابطه همیشگی بین يك مرد مسلمان با يك زن مسلمان یا اهل کتاب برای بهره گرفتن از مسایل جنسی به غرض توالد و تناسل بر نحوه مشروع و به صورت دائمی و به طور رضا .

ارکان و شروط نکاح:

۱- ایجاب و قبول:

البته ایجاب و قبول رکن اساسی عقد نکاح می باشد که بین زوجین به لفظ صریح نکاح و یا زواج صورت بگیرد. تمام فقهای اسلام به رکن بودن آن توافق نظر دارند، یعنی بدون آن نکاح باطل است.

۲- زوج و زوجه :

وجود زوج و زوجه در عقد نکاح نزد جمهور از فقها رکن دیگری از عقد نکاح به شمار می رود و بدون آن عقد نکاح صورت گرفته نمی تواند. اما امام ابو حنیفه آن را رکن مستقل نمی داند، بلکه از متلزمات و مقتضیات ایجاب و قبول می داند.

۳- صداق (مهر):

از نظر امام مالک مهر از جمله رکن نکاح می باشد. دلیل اش آیت (وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نَجْلًا) ترجمه: مهر زنان را به خوش دلی بدهید. اما جمهور حنفی، شافعی، حنبلی، آن را از جمله شروط عقد نکاح می دانند و نه از ارکان آن.

۴- ولی:

بعضی فقها ولی را برای صغیر و صغیره رکن می دانند و بعضی دیگر شرط می دانند. اما ولی برای زن بیوه به اتفاق آراء نه شرط است و نه رکن.

شرایط ازدواج:

شرایط ازدواج عبارت است از ایجاب و قبول، صیغه ازدواج و حضور دوشاهد، اگر زن و مردی پس از خواستگاری و توافق طرفین، رضایت و توافق خود را با حضور دو نفر شاهد عادل و معتبر اعلام کردند و صیغه و لفظ ایجاب و قبول را با حضور این دو شاهد جاری نمایند، عقد ازدواج در بین آنان تأمین می گردد و این دو به صورت زن و شوهر هم در می آیند خواه این ازدواج به حضور عالم دینی یا حاکم و قاضی انجام گیرد، یا هیچ یکی از آنان نباشد، اگر ازدواج در دفتر قضاء با حضور دو نفر شاهد انجام گیرد و به ثبت برسد، از لحاظ دینی و شرعی بلا اشکال است.

حکم اسلامی در تعیین شاهدان و ولی در نکاح:

در حدیث از ابو موسی (رض) روایت شده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: « لا نکاح إلا بولی » نکاح بدون ولی جواز ندارد» (احمد، ابوداود، ابن ماجه و ترمذی).

همچنان پیامبر اسلام محمد صلی الله علیه وسلم فرموده است:

« لا نکاح إلا بولی و شاهدی عدل ، و ما کان من نکاح غیر ذلک فهو باطل ».

(نکاح درست نیست مگر با بودن ولی و دو شاهد عدل و آنچه باشد از نکاح غیر از این پس باطل است) (ابن حبان)

از ام المؤمنین عائشه (رض) روایت شده که پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمود:

«ایما امرأة نکحت بغیر إذن ولیها فنکاحها باطل ، فان دخل بها فلها المهر بما استحل من فرجها ، فإن اشتجروا فالسلطان ولی من لا ولی له » (احمد، ابوداود، ابن ماجه و ترمذی) (هر زنی که نکاح کند بدون اجازه ولی خود پس نکاحش باطل است، پس نکاحش باطل است پس اگر دخول کرد بر این زن پس اوراست مهر به سبب استحلال فرجش، پس اگر مشاجره کردند در این صورت سلطان ولی کسی می باشد که ولی ندارد. و یا هم قاضی.

مقدمترین ولی پدر است و بعد از او پدر کلان و سپس برادر خواه از یک پدر و مادر باشند یا تنها از پدر، و سپس سائر عصبه. (۱)

بناءً نکاح بدون ولی که باید مرد باشد و دو شاهد عدل صحیح نیست.

جمهور علماء سلف و خلف همه وهمه ولى را در نکاح معتبر مى دانند تا جائى که ابن المنذر گوید که از هیچک از صحابه خلاف آن را نمى دانند.

تعداد زیادى از مفسران و فقها (در مورد آیت ۲۳۲ سوره بقره)

« فلا تعضلوهن أن ینکحن أزواجهن » (پس منع نکنید ایشان را از این که نکاح کنند با شوهران خویش .)

مفسران مى گویند اگرچه این آیت در مورد معقل بن یسار (رض) نازل شده که سوگند خورده بود که خواهر خود را به شوهر قبلى اش که او را طلاق داده بود، نکاح نکند.

ولى مفهوم اساسى آیت اشاره دارد به سوى ولى زن و استدلال مى آورند که اگر زن مى توانست خود نکاح خود را منع نماید، معقل بن یسار از منع کردن او نهى مى شد.